

KUR'ÂN-I KERİMİN FAZİLETLERİ

Uz. Zeki YILDIRIM

Kur'an-ı Kerim Allah Kelâmıdır. O, dertlere deva, pashı kalplere cıla, hastalara şifa, ders almak isteyenlere öğüt ve kulluk yapanlara da tükenmeyen feyiz kaynağıdır. Her zaman hak dâvâ için hidâyet rehberidir. İfadesinden daha güzel, tilâvetinden daha tatlı bir kitap yoktur.

Yer yüzünde en çok okunan, en çok ezberlenen ve her çağa pencere açan bir kitaptır. Koyduğu teşhis ve getirdiği çözüm şekliyle bütün insanlığın rehberidir.

Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim hakkında şöyle buyuruyor: " *Bu Kur'ân insanlar için bir beyandır, -fenalıktan - sakınanlar için de bir hidâyet, bir öğüttür*"¹.

Diğer âyette: " *Bu öyle bir kitaptır ki, kendisinin -Allah katından gönderilmiş olduğunda- hiç bir şüphe yoktur. O takvâ sahipleri için doğru yolun tâ kendisidir*"² buyurmaktadır.

Peygamber (S.A.V.) efendimizin de Kur'ân'ın faziletleri hakkında bir çok hadis-i şerifleri vardır. Birkaçının meâlini zikrederim :

1) "Kur'ân, Allah'tan başka, herşeyden faziletlidir. Kur'ân'ın diğer sözlere üstünlüğü, Aziz ve Celil olan Allah'ın yarattıklarına üstünlüğü gibidir"³.

¹ Âl-i İmran, 138.

² Bakara, 2.

³ Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'ân, V, 184; Zerkeşi, el-Burhan, I, 433; Aynü Umdetü'l-Kari, XIX, 43.

2) "Gönlünde ve kalbinde Kur'an'dan bir şey bulunmayan kimse âdeta harap olmuş bir ev gibidir"⁴.

3) "Kur'an Allah'a semalardan, arzdan ve onların içerisinde bulunan her şeyden daha sevimlidir"⁵.

4) "Her kim evvelkilerin ve sonrakilerin ilmini isterse, Kur'an-ı tedkik etsin, araştırsın"⁶.

5) "Kur'an, bir ucu Allah'ın, diğer ucu da sizin elinizde bulunan bir iptir. O'na sınıksız tutunursanız, ondan sonra ebedi olarak sapmaz ve yok olmazsınız"⁷.

6) "Kim Kur'an'a saygı gösterirse, Allah'a saygı göstermiş olur. Kim de Kur'an'a saygı göstermezse, Allah'ın hakkını küçümsemiştir"⁸.

7) "Evlerinizi namaz ve Kur'an tilâvetiyle nurlandırınız"⁹.

8) "Kur'an şefaate edicidir, şefaati kabul edilendir. Şerefli ve tasdik edicidir. Kim O'nu önder edinirse, Kur'an onu cennete götürür, her kim de O'nu arkasına atacak olursa, Kur'an onu cehenneme gönderir"¹⁰ buyurmaktadır.

Kur'an'ın faziletleri hakkında bunlardan başka daha birçok hadisler vardır.

⁴ Suyutî, Camî'u's-Sağîr, I, 84; Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'an, V, 177; Riyazü's-Salihin, II, 343.

⁵ Suyutî, el-İtkan, II, 101.

⁶ Zerkeşî, el-Burhân, I, 454.

⁷ Suyutî, el-İtkan, I, 102.

⁸ Muhammed Mekki, Nihâyetü Kavli'l-Mu'îd, s.251.

⁹ Muhammed Mekki, a.g.e., 252.

¹⁰ Aclunî, Keşfu'l-Hafa, II, 95.

MUCİZELER ARASINDA KUR'ÂN'IN YERİ VE ÜSTÜNLÜĞÜ

Kur'ân'ı Kerîm, sevgili Peygamberimizin (S.A.V.) en büyük ve ebedî mucizesidir. O hem lafız olarak ve hem de mânâ itibarıyla mucizedir. Dünya ve ahirette geçmiş peygamberlere karşı iftihar vesilesidir. Nitekim Buhârî'nin rivâyetinde Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurmuştur : *"Hiçbir peygamber yoktur ki, beşerin kendisine inanmasına vesile teşkil eden bir mucize verilmiş olmasın. Şüphesiz ki bana verilen -en büyük- harika, Allah'ın bana vahyettiği Kur'ân'dır. Umarım ki, ben kıyamet gününde bütün peygamberlerin ümmeti en kalabalık olanı olayım"*¹¹.

Her peygambere, yaşadıkları devirlere göre fevkalâdelik arz eden ve çağdaşlarınca, alışılmışın dışında kabul edilen bir takım mucizeler verilmiştir. Meselâ, Hz. Musa (A.S.) nın, büyük bir ejderha haline gelen "asâ" mucizesi, yahudiler zamanında revaçta bulunan sihribazlığı bir anda silip götürmüştür. Hz. İsa (A.S.) zamanında da tıp ilmi çok ilerlemişti. Bu yüzden Yüce Allah, Hz. İsa'ya; *"öüleri diriltme, körleri, sağrıları ve dilsizleri iyileştirme"* mucizesi vermişti. O da bu husustaki mucizeleri ile Hak davasını isbat ediyordu.

Hz. Muhammed (S.A.V.) zamanında yaygın ve herkesin ilgilendiği alan ise, edebiyat idi. Panayırarda yarışan ştirler dillere destan olmuştu. Toplum, edebiyat ve ediplerden başkasına kulak asmıyordu. Bu sebeple Yüce Allah Hz. Peygamber (S.A.V.) 'e Kur'ân mucizesini verdi. Kur'ân fesahât, belâgat, gönüllere nüfûz etme ve diğer i'caz yönleri ile kısa zamanda herkesi hayrete düşürdü. Çünkü Kur'ân herkese meydan okumuştı: *"De ki, Andolsun ki eğer insanlar ve cinler şu Kur'ân'ın benzerini getirebilmeleri için bir araya gelseler ve birbirlerine de yardımcı olsalar, yine de O'nun benzerini getiremezler"*¹². Hûd sûresinde ise: *"Eğer inanmıyorsanız Kur'ân'a benzer on sûre getiriniz"*¹³ denilmiştir. Kur'ân, bu teklifin ardından

¹¹ Kâmil Miras, Tecrid-1 Şarih Tercemesi, XI, 226.

¹² İsrâ, 88.

¹³ Hûd, 13.

muhataplarına daha da kolaylık göstererek mucize oluşunu şu şekilde haykırır: *"Eğer kulumuz -Muhammed'e- indirdiğimiz Kur'an'ın Allah katından geldiğinden şüphe ediyorsanız, haydi O'nun benzerinden bir sûre getiriniz. Allah'tan başka şahitlerinizi de yardıma çağırınız. Eğer iddianızda doğru insanlar isentiz -haydi bakalım yapınız-"*¹⁴.

Faziletli büyük olan Kur'an'-ı Kerim, devrin ediplerini, şairlerini, alimlerini müsabakaya çağırdı. Kur'an'ın tamamının yahut kısa bir süresinin, hiç olmazsa bir âyetinin benzerini getiriniz demişti. İşte o zaman şairleri Kâbe duvarına asılan meşhur şairler, Kur'an'ın emsalsiz üslûbu karşısında şiirlerini Kâbe duvarından indirmiş, O'nun fazilet ve üstünlüğünü kabul etmişlerdir. Netice itibariyle Kur'an bütün hasımlarını susturmuştu. Bu cümleden olarak gerek insanlardan ve gerekse cinlerden bir kısmı Kur'an'-ı Kerimi dinledikten sonra hemen müslüman oluyorlardı..

Öte yandan Kur'an'ın mucize olma vasfı kıyamete kadar devam edecektir. Çünkü Yüce Allah Hicr sûresi dokuzuncu âyette: *"Kur'an-ı biz indirdik, O'nun koruyucusu da şüphesiz ki yine biziz"* buyurmaktadır.

İşte biz böylesine şerefli ve böylesine mukaddes bir kitaba sahibiz. Elbetteki bu kitabı okumanın, pek çok sevab ve fazileti vardır. Bu sebepledir ki başta Peygamberimiz olmak üzere, bütün müslümanlar Kur'an'ın öğretilmesine çok büyük önem vermişlerdir.

Yukarıda da belirtildiği üzere, Kur'an'ın öğretim ve uygulaması Hz.Peygamber (S.A.V.) tarafından başlatılmıştır. Parça parça inen âyetleri bizatihi kendisi hem öğretir hem de yazdırırdı. Kur'an'ı, bu şekilde Hz.Peygamber'den öğrenen bazı sahabiler meşhur olmuşlardır. Sahabilerden birçoğu Kur'an'ı ezberliyorlardı. Bu hususda Peygamberimiz şöyle buyurdu: *"Kur'an'ı şu dört kimseden alınız: Abdullah İbn Mesud'dan, Salim'den, Muaz b.Cebel'den ve Übeyy İbn*

¹⁴ Bakara, 23.

*Ka'b'dan*¹⁵. Bu zatlardan başka Kur'an okumasıyla meşhur olmuş sahabiler de vardır. İşte bu meşhur hafız sahabiler, Peygamber mescidinin arka tarafındaki seki gibi yüksekçe bir eyvan olan "*Suffa*" da muhacir müslümanlara Kur'an öğretip, ezberlettirirlerdi. Burada yetişen sahabiler Kur'an öğretmeni olarak çeşitli belde ve kabilelere gönderilirdi. Kur'an'ın çok kısa zamanda her tarafa yayılması muhakkak ki bu güzide şahıslar vasıtasıyla olmuştur. "*Suffa ehli*" olarak bilinen bu kişiler başka hiçbir şeyle meşgul olmazlardı. Onların iâşe ve geçimlerini Peygamber Efendimiz ve zengin sahabiler temin ederlerdi¹⁶. Bu sebeple, Kur'an okumak ve başkalarına öğretmek büyük bir ibadettir. Hem de Allah katında ecir ve sevabı en yüksek olan bir ibadettir. Hz.Peygamber (S.A.V.), Cebrail (A.S.) dan öğrendiği şekilde arkadaşlarına da öğretirlerdi. Meşhur hafızlardan Abdullah İbn Mesud şöyle demiştir: "*Vallahtı ben Resûlullah'ın ağzundan yetmiş kadar sûre öğrendim*" Aynı zat Kur'an öğretiminin fazileti hakkında şu sözü söylemiştir: "*Kur'an'ı benden iyi bilen birisini duysaydım, muhakkak O'na gider öğreirdim*"¹⁷. İbn Mesud bu sözleri iftihar için değil; kendisine İhsan edilen nimetin şerefini yad etmek için söylemiştir.

Sahabeden başlayarak bugüne kadar devam eden Kur'an'ı öğrenme ve öğretme aşk ve cehdinin sebebi nedir ? Bugün ülkemizde ve diğer ülkelerde Kur'an öğretimine hizmet eden binlerce müessese vardır. Bunun en büyük sebebi hiç şüphesiz, bu husustaki Allah Resûlü'nün teşvik edici beyanlarıdır. Konu ile ilgili hadis meallerini arz edelim:

1) "*Ey Ebu Zer, Allah'ın kitabından bir âyet öğrenmek için sabahleyin evden çıkman, senin için yüz rek'at namaz kılmandan daha hayırlıdır*"¹⁸.

2) "*Ümmetimin ibadetinin en faziletlisi Kur'an okumaktır*"¹⁹.

¹⁵ Buhari, Fedailü'l-Kur'an, VI, 229.

¹⁶ Mehmet Sofuoğlu, Sahih-i Müslim Tercemesi, IV, 370.

¹⁷ Kamil Miras, Tecrid-i Sarih Tercemesi, II, 232.

¹⁸ İbnü'l-Mâce, Sünen, I, 79.

¹⁹ Suyûtî, el-İtkan, II, 102; Camiu's-Sağır, I, 50.

3) "Allah Tealâ'nın kitabından bir sûreyi okuyarak yatağa yatan bir müslümâna, Allah vekil olarak bir melek gönderir. Melek o kimseyi muhafaza eder, uyandı kalkıncaya kadar ona, eza edecek bir şey yaklaşmaz"²⁰.

Buharî ve Müslim'in birlikte rivâyet ettikleri hadîsten anlıyoruz ki, gıpta edilecek insanların başında gece gündüz Kur'ân okuyanlar gelmektedir²¹. Çünkü Kur'ân'ın her harfine on sevab verileceği beyan edilmiştir²². Diğer bir hadîste ise Kur'ân okuyanların huzur ve sükûna kavuşacağı, kalblerinin ferahlayacağı da Hz.Peygamber (S.A.V.) tarafından bildirilmiştir²³.

Yukarıda söylenilenlere bakıp, önemli olanın sadece Kur'ân okumak olduğunu zannetmek te yanlıştır. Kur'ân sadece okunmak için nazil olmamıştır. Evet Kur'ân'ı okumak en büyük ibadettir. Ama okuduğumuz âyeti anlamaya çalışmak ta önemlidir. Kur'ân'ı okumak, yüce manasını düşünmek ve O'nun emriyle amel etmek en büyük idealimiz olmalıdır. Nitekim Muhammed Sûresinin yirmi dördüncü âyetinde bu husus gayet veciz bir şekilde ifade edilmektedir: "*Kur'ân'ı tıyden iyiye anlayıp Hakkı tanımazlar mı ? Daha doğrusu onların kalbleri üzerinde kilitler vardır*". Demek ki Kur'ân bizleri kendisi üzerinde araştırma yapmaya; O'ndaki ilahî maksatların neler olduğunu düşünmeye davet ediyor. Geçmişte yaşamış olan ümmet ve insanlardan ibret almamızı istiyor.

İslâm Dininde Kur'ân'ın tamamını ezberletmek veya öğretmek farz-ı kifayedir. Yine Kur'ân'ın okuma kaidelerinin -tecvidin- öğrenilmesi de farz-ı kifayedir. Namazın sahih ve catz olmasını temin edecek kadar ezberlemek ve öğrenmek ise farz-ı ayındır²⁴. Buna göre her müslüman bir iki sûreyi hatasız ezberlemek mecburiyetindedir.

²⁰ Tirmizî, Deâvat, V, 476.

²¹ Mehmet Sofuoğlu, Sahih-1 Müslim Tercemesi, IV, 392.

²² Zerkani, Menâhilü'l-Irfân, I, 307.

²³ Buharî, Fedâilü'l-Kur'ân, VI, 234.

²⁴ İbn Abkîn, I, 538; Celaleddin Karakılıç, Tecvid İlmî, s.18.

Yazımızı aşağıdaki hadis mealleriyle bitirelim :

- 1) "Sızın en hayrlınız, Kur'an'ı öğrenen ve öğretendir"²⁵.
- 2) "Ümmetimin en şerefliisi, Kur'an'ı ezberleyenlerdir"²⁶.
- 3) "Evlâdına Kur'an öğretene, kıyamet günü bir tac gtydirilir"²⁷.

---

²⁵ H.Hüsnü Erdem, Riyazü's-Salihîn, II, 339; Ebu Davud, Sünen, II,70; İbni Mace, Sünen, I, 77.

²⁶ Acluni, Keşfu'l-Hafa, I, 29; Suyûti, Camiu's-Sağir, I, 42.

²⁷ Suyûti, el-İtkan, II, 103.